

# Ellenzéki városok újabb kétharmadban

*A 2019-es önkormányzati választások ellenzéki sikerei a 2022-es országgyűlési választások tükrében*

A REPUBLIKON INTÉZET ELEMZÉSE



2022. ÁPRILIS

## BEVEZETÉS

Két és fél éve tartották a 2019-es önkormányzati választásokat, így a ciklus feléhez elérkezve 10 olyan várost, illetve hozzájuk kapcsolódó választókerület vizsgálunk meg az országgyűlési választások tükrében, ahol ellenzékivé vált az önkormányzat vezetése a legutóbbi helyhatósági választáson.

Az áprilisi eredményekből az látszik, hogy a 2019-es választásból adódó előnyüket nem sikerült megőrizniük az ellenzéki pártoknak, ami komoly problémát jelenthet számukra a következő önkormányzati választásra nézve. Az általunk vizsgált 10 város közül mindössze egyben sikerült megtartania vezető pozícióját az ellenzéknek, a többi település esetében sikeresen tudott fordítani a Fidesz-KDNP. Az ellenzéki pártok számára az is intő jel lehet, hogy még a legerősebb ellenzéki bázisnak számító városokban is csökkent az előnyük a kormánypártokhoz képest. Így nem csak a számukra gyengébb terepnek számító kistelepüléseken esetében feladat a pártok számára a megerősödés, hanem nagyobb városok esetében is.

Az alábbi elemzésünkben Baja (Bács-Kiskun 6), Dunaújváros (Fejér 4), Eger (Heves 1), Érd (Pest 1), Jászberény (Jász-Nagykun 2), Miskolc (Borsod-Abaúj-Zemplén 1 és 2), Szentendre (Pest 3), Szombathely (Vas 1), Tatabánya (Komárom-Esztergom 1), illetve Vác (Pest 4) 2018-as, 2019-es, valamint 2022-es választási eredményeit hasonlítjuk össze. Megvizsgáljuk, hogy mennyiben változott a fenti városokban az ellenzéki pártok támogatottsága az elmúlt négy év során, valamint elemezzük azt, hogy a településekhez tartozó országos egyéni választókerületekkel összevetve milyen tendenciákat mutatnak az április 3-i eredmények.

## **A 2019-ES ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁS JELENTŐSÉGE**

A 2019. október 13-i önkormányzati választásnak több szempontból is nagy jelentősége volt az ellenzék szempontjából. Egyrészt a teljes ellenzéki összefogást ilyen formában és nagyságrendben ezen a választáson próbálták ki először, a 2019-es ellenzéki siker pedig nagy szerepet játszott abban, hogy a 2022-es országgyűlési választáson is hasonló felállásban induljanak az együttműködő ellenzéki pártok. Másrészt kormányzóképeség, illetve erőforrások tekintetében is meghatározó volt az ellenzék számára az, hogy számos település, köztük a megyei jogú városok majdnem fele, a budapesti kerületek többsége, illetve a főpolgármesteri poszt az ellenzék kezébe került.

A 2019-es önkormányzati választások lehetővé tették az ellenzék számára azt, hogy alternatívát mutassanak a Fidesz-KDNP kormányzásával szemben, valamint stabilabban beágyazódjanak települési szinteken, ami megalapozhatott volna a 2022-es országgyűlési választáson egy erősebb vidéki ellenzéki szereplésnek is. Ami azonban települési szinten jól működött 2019-ben, az országos szinten idén áprilisban már nem számított kellően hatékony eszköznek, így az ellenzék települési szinten is többnyire alul maradt a kormánypártokkal szemben.

## **2019-ES EREDMÉNYEK A 18-AS ÉS A 22-ES VÁLASZTÁSOK TÜKRÉBEN**

2018-ban az egyéni választókerületi jelöltekre leadott szavazatokat tekintve a Fidesz-KDNP közel 48 százalékot ért el országosan, míg az ellenzéki pártok – a DK, az Együtt, a Jobbik, a Momentum, az MSZP, az LMP és a Párbeszéd – összesítve 49 százalékot. Ez az arány 2022-ben 52,5 és 37 százalékra módosult, vagyis az ellenzéki pártok szavazatainak egy százalékos előnye több mint 15 százalékpontos hátránnyá alakult át az elmúlt négy év során. Ez meglátszik a településszintű eredményekben is: míg 2018-ban 120 településen kapott több szavazatot valamelyik ellenzéki párt jelöltje a kormánypártok indulójával szemben, addig 2022-ben ez a szám a közös indulás ellenére 58-ra csökkent le, ami több mint 50 százalékos visszaesést jelent.

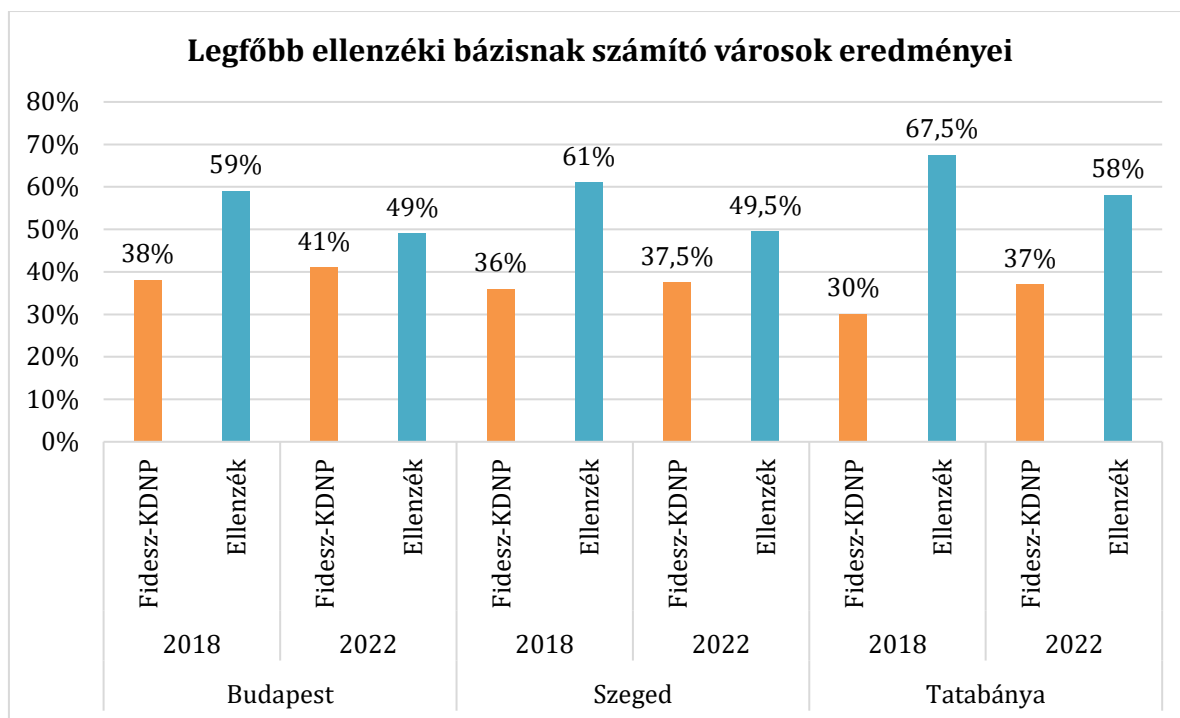
2018-ban az általunk vizsgált 10 település esetében az ellenzéki jelöltekre leadott szavazatok összege rendre magasabb volt, mint a Fidesz-KDNP indulói által elért eredmények. Bár a 2019-es önkormányzati választáson többnyire kisebb volt az ellenzéki jelöltekre leadott szavazatok aránya települési szinten, mint 2018-as országgyűlési választáson összesítve, még így is kellően magas százalékot tudtak elérni az ellenzéki jelöltek ahhoz, hogy összefogva le tudják győzni a kormánypártok helyi indulóit. Így országszerte számos település esetében sikerült ellenzéki áttörést elérni, köztük az általunk alább kiemelt városok esetében is (1. táblázat).

Településszintű eredmények 2018-ban, 2019-ben és 2022-ben						
Település	2018		2019		2022	
	Fidesz-KDNP	Ellenzék	Fidesz-KDNP	Ellenzék	Fidesz-KDNP	Ellenzék
<b>Baja</b> (Bács-Kiskun 6)	48%	51%	44%	49%	51%	40%
<b>Dunaújváros</b> (Fejér 4)	36%	62%	41%	56%	40%	50%
<b>Eger</b> (Heves 1)	41%	57%	44%	48%	45%	43%
<b>Érd</b> (Pest 1)	44%	53%	41%	50%	45%	43%
<b>Jászberény</b> (Jász-Nagykun 2)	43%	55%	35%	63%	49%	46%
<b>Miskolc</b> (Borsod-Abaúj-Zemplén 1 és 2)	38%	60%	41%	55%	44%	43%
<b>Szentendre</b> (Pest 3)	43%	53%	42%	55%	48%	43%
<b>Szombathely</b> (Vas 1)	48%	49%	48%	49%	48%	42%
<b>Tatabánya</b> (Komárom-Esztergom 1)	43%	54%	46%	49%	48%	42%
<b>Vác</b> (Pest 4)	46%	53%	29%	41%	50%	40%

1. táblázat: Településszintű eredmények 2018-ban, 2019-ben és 2022-ben

Az idén áprilisi eredmények azt mutatják, hogy a már korábban is stabilan ellenzéki településeket leszámítva az ellenzék nem tudta tartósan megőrizni az előnyét a kormánypártokkal szemben. Így azokon a településeken, ahol a legutóbbi önkormányzati választásokon vesztt a Fidesz-KDNP, a legtöbb esetben sikerült újra megerősödni és előnybe kerülnie a kormánypártoknak. Az általunk részletesen megvizsgált városok közül mindössze Dunaújvárosban tudta megtartania vezető pozícióját az ellenzék, azonban még ez az eredmény sem volt elég arra, hogy a jobbkios közös jelölt, Kálló Gergely megtartsa a 2018-ban és 2020-ban már megnyert dunaújvárosi központú Fejér 4-es választókerületet.

Fontos kiemelni, hogy a két nagy tábor közötti különbség csökkent az ellenzéki bástyának számító települések esetében is (1. ábra). Budapesten 21-ről 8 százalékpontra szűkült az ellenzék előnye, de Szegeden, illetve Tiszaújvárosban is csökkent az olló a két tábor között, bár kisebb mértékben. Szegeden 25-ről 12 százalékra, Tiszaújvárosban 37,5 százalékról 21 százalékra olvadt az ellenzék előnye. Bár az imént felsorolt városokban az ellenzék még mindig erősebb, mint a kormánypártok, a csökkenő tendencia mindenképp intő jel lehet az ellenzéki pártok számára.



**1. ábra: Budapest, Szeged és Tatabánya 2018-as, illetve 2022-es választási eredményei**

Az ellenzék nem csak szavazatszám tekintetében ért el rosszabb eredményt, hanem több esetben a városok egyéni választókerülethez viszonyított előnyéből is vett az elmúlt négy évben. Az általunk vizsgált települések közül ez Miskolc esetében érződött a leginkább, ahol a Boros-Abaúj-Zemplén 1-es választókerületében 2018-ban közel 6 százalékponttal jobb eredményt ért el az ellenzék a megyeszékhelyen, mint a választókerület egészében, azonban ez különbség 2 százalékosra zsugorodott 2022-re.

Az ellenzék az idei választáson átlagosan 12 százalékponttal szerepelt rosszabbul az egyéni választókerületi jelöltekre leadott szavazatok tekintetében, mint 2018-ban. Ez az arány megközelítőleg hasonló mértékű volt az általunk vizsgált 10 város esetében is, de több helyen a 12 százalékos országos átlagot meghaladó csökkenés is megfigyelhető volt: Egerben 14 százalékkal, Miskolcon pedig 17 százalékkal értek el kisebb arányt az ellenzéki összefogás pártjai (2. táblázat). A kiválasztott települések közül egyedül Szombathelyen volt számottevően kisebb az ellenzéki szavazótábor olvadásának a mértéke az átlaghoz képest, megközelítőleg nyolc százalék. A vasi megyeszékhely egyébként azon kevés települések egyike, ahol a Fidesz-KDNP nem tudott erősödni az előző országgyűlési választáshoz képest (3. táblázat).

<b>Ellenzéki választási eredmények településszinten 2018, 2019, 2022</b>					
<b>Település</b>	<b>2018 ellenzék</b>	<b>2019 ellenzék</b>	<b>2022 ellenzék</b>	<b>Különbség városban 2018-'22</b>	<b>Különbség OEVK-ban 2018-'22</b>
<b>Baja</b> (Bács-Kiskun 6)	51%	49%	40%	-11%	-12%
<b>Dunaújváros</b> (Fejér 4)	62%	56%	50%	-12%	-15%
<b>Eger</b> (Heves 1)	57%	48%	43%	-14%	-13%
<b>Érd</b> (Pest 1)	53%	50%	43%	-10%	-11%
<b>Jászberény</b> (Jász-Nagykun-Szolnok 2)	55%	63%	46%	-10%	-13%
<b>Miskolc</b> (Borsod-Abaúj-Z. 1 és 2)	60%	55%	43%	-17%	-13%; -17%
<b>Szentendre</b> (Pest 3)	53%	55%	43%	-11%	-12%
<b>Szombathely</b> (Vas 1)	49%	49%	42%	-8%	-8%
<b>Tatabánya</b> (Komárom-Esztergom 1)	54%	49%	42%	-13%	-11%
<b>Vác</b> (Pest 4)	53%	41%	40%	-13%	-12%

2. táblázat: Ellenzéki eredmények települési szinten 2018-ban, 2019-ben, illetve 2022-ben

<b>Kormánypárti választási eredmények településszinten 2018, 2019, 2022</b>					
<b>Település</b>	<b>2018 Fidesz- KDNP</b>	<b>2019 Fidesz- KDNP</b>	<b>2022 Fidesz- KDNP</b>	<b>Különbség városban 2018-'22</b>	<b>Különbség OEVK-ban 2018-'22</b>
<b>Baja</b> (Bács-Kiskun 6)	48%	44%	51%	+3%	+3%
<b>Dunaújváros</b> (Fejér 4)	36%	41%	40%	+4%	+7%
<b>Eger</b> (Heves 1)	41%	44%	45%	+5%	+6%
<b>Érd</b> (Pest 1)	44%	41%	45%	+1%	+2%
<b>Jászberény</b> (Jász-Nagykun-Szolnok 2)	43%	35%	49%	+5%	+9%
<b>Miskolc</b> (Borsod-Abaúj-Z. 1 és 2)	38%	41%	44%	+6%	+8%; +6%
<b>Szentendre</b> (Pest 3)	43%	42%	48%	+5%	+6%
<b>Szombathely</b> (Vas 1)	48%	48%	48%	0%	0%
<b>Tatabánya</b> (Komárom-Esztergom 1)	43%	46%	48%	+5%	+4%
<b>Vác</b> (Pest 4)	46%	29%	50%	+4%	+4%

3. táblázat: kormánypárti eredmények települési szinten 2018-ban, 2019-ben, illetve 2022-ben

## A VISSZAESÉS LEHETSÉGES OKAI

Az ellenzék önkormányzati választáshoz képest elért látványosan rosszabb eredményét több tényező is magyarázhatja a kampányt olyan nagymértékben befolyásoló hatásokon túl, mint például az orosz-ukrán háború vagy a kormánypártok erőforrás fölénye. Egyfelől jelentheti azt, hogy az ellenzéki pártok nem tudták kellően kommunikálni az önkormányzati vezetésük eredményeit települési szinten, miközben a kormánypártok sikeresen erősítették a választókban azt a narratívát, hogy azokon a településeken és választókerületekben lesz fejlődés, amik a Fidesz-KDNP oldalán állnak. Ebben komoly hatása lehet a koronavírus-járvány kapcsán bevezetett kormányzati forráselvonásoknak is, amik nagyban lecsökkentették az önkormányzatok már amúgy is szűk mozgásterét mind anyagi, mind pedig autonómia szempontjából, ezáltal még függőbbé tették a helyi szintű fejlesztéseket a kormány támogatásától. Ezen túl a Jobbik korábbi szavazóbázisának részleges elpártolása is nagy hatással lehetett a végeredményre, amit a [Republikon Intézet korábbi elemzésében](#) részletesebben is vizsgáltunk.

Érdeemes azonban megjegyezni a fentiek tükrében azt is, hogy az önkormányzati választásokon sok esetben más választói magatartás érvényesül, mint egy országos választás során. A szavazópolgárok számára más a két választás tétje, ennek következtében például rendre alacsonyabb a részvétel az önkormányzati választásokon, így nagyobb arányban érvényesülhet a magiszavazók akarata, ami 2019-ben a Borkai-botrány hatása mellett kedvező lehetett az ellenzék számára.

Összességében kijelenthető, hogy az ellenzék szempontjából nem volt pozitív, megtartó hatása az előző önkormányzati választásoknak az idej országgyűlési választások tekintetében, így az ellenzéki pártoknak az elkövetkezendő időszakban nem csak az lesz a feladatuk, hogy a vidéki kistelepüléseken bázist építsenek, hanem az is, hogy az általuk korábban már megnyert nagyobb városokban újraerősödjenek. A fent felsorolt okok következtében pedig sokat kell majd dolgozniuk az önkormányzati ciklus második felében ahhoz, hogy megtartsák az általuk vezetett települések irányításának a jogát a 2024-es helyi választásokat követően is.

### Az adatok forrása:

[www.valasztas.hu](http://www.valasztas.hu)

[www.atlo.team/valasztas2022/](http://www.atlo.team/valasztas2022/)



Co-funded by the  
Europe for Citizens Programme  
of the European Union

*A Republikon működését 2018-22 között az Európai Unió „Europe for Citizens” programja támogatja.*